

УДК 342.5

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.55.57>

КЛАСИЧНА ТЕОРІЯ ЛЕГІТИМНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ЇЇ АПЛІКАТИВНІСТЬ ДО АНАЛІЗУ ЛЕГІТИМНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сергій Танасков

*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
історичний факультет, кафедра політології та філософії
вул. Огієнка, 61, 32300, м. Кам'янець-Подільський, Україна*

У статті представлені результати комплексного дослідження, присвяченого вивченню аплікативності класичної теорії легітимності та легітимації до наукового аналізу феномену легітимності в умовах війни та повоєнного стану. У ході дослідження проаналізовано та систематизовано ідеї сучасних учених, які заперечують можливість повного перенесення теоретичного розуміння легітимності в умовах миру до ситуацій у контексті війни. Зазначається, що відносини між національною державою та її громадянами не можуть становити вичерпний перелік акторів, які задіяні у процесах легітимації у воєнних умовах. У першу чергу, акцентується невідповідність класичного підходу в контексті таких аспектів, як аудиторія легітимності, джерела легітимності та процес легітимації. Пропонується державно-орієнтовану і ширшу літературу про легітимність розділити на два умовні напрямки: той, що оцінює суб'єктивні погляди на легітимність інституції чи суб'єкта, і той, що оцінює виправданість претензії на легітимність цієї інституції чи суб'єкта. Обстоюється думка, що в умовах воєнних конфліктів спостерігається не тільки особливе поширення аудиторій легітимності, але ці аудиторії легітимності також надзвичайно фрагментовані та мінливі щодо того, що є легітимними цілями, діями, процедурами та нормами, що ускладнює для акторів шляхи приписування, пошуку або вимагання легітимності. Доводиться, що джерела легітимності в умовах війни як накладаються, так і суперечать одне одному. Як процедури, так і ефективність можуть стосуватися сприйманої справедливості дій і цілей, таким чином стираючи різницю між ними та призводячи до протиріч між джерелами легітимності. Відзначається, що процес легітимації створює особливі виклики у воєнних ситуаціях, які стосуються, насамперед, таких проблем, як використання сили та ефективність.

Ключові слова: легітимність, легітимація, держава, теорія, війна, конфлікт, громадяни.

Останніми роками вивчення легітимності в ситуаціях воєнного конфлікту та розбудови миру значно зросло. Не тільки вчені вказують на важливу роль легітимності у припиненні воєн і розбудові миру, але й політики почали включати міркування легітимності у свої стратегії. Як місцеві, так і міжнародні актори та інституції вважають легітимність критично важливою для досягнення своїх цілей у веденні війни та розбудові миру, тому активно шукають і використовують її в цих умовах.

Однак, у поточних науково-прикладних напрацюваннях над темою є, принаймні, дві проблеми. По-перше, багато припущень, визначень і розумінь легітимності повністю запозичені з класичної теорії легітимності, яка зосереджена на відносинах між національною державою та її громадянами [1; 2]. Хоча ця наукова література містить багато корисних ідей, контекст, у якому вона розглядає легітимність, помітно відрізняється від ситуацій міждержавної та громадянської війни та міжнародного втручання в нестабільні або постконфліктні країни.

Ці параметри характеризуються рядом умов, які не враховуються в інших трактуваннях легітимності: відсутність або слабкість держави, плинність владних відносин,

контекстуальні чинники, що швидко змінюються, і набір акторів, що постійно розвивається. Ці фактори означають, що актори, зацікавлені в легітимності, джерела легітимності та її використання також будуть різними. Що таке легітимність і як вона створюється, підтримується та втрачається, яку роль вона відіграє, хто і як її використовує в активних війнах і постконфліктних ситуаціях – усі ці аспекти заслуговують на спеціальне дослідження в світлі вище окреслених факторів.

Крім цього, легітимність у конфлікті досі не вивчалася систематично. Окремі наукові розробки містять евристичний потенціал, наприклад, для розуміння місцевої легітимності в миротворчих операціях [3; 4], того, як міжнародні організації бачать легітимність [5; 6], або того, як вони використовують наративи легітимності під час конфлікту та після нього [7]. Але досі у науковому полі бракує детального аналізу спектру теоретичних, концептуальних та емпіричних питань легітимності під час і після конфлікту, відповідної аудиторії для легітимності, її джерел та її впливу (або його відсутності) на війну та мир. Зокрема, суттєво не вистачає обізнаності та розуміння компромісів і дилем, які створює легітимність у конфліктних і постконфліктних ситуаціях. Далеко не будучи панацеєю, легітимність у цих контекстах є суперечливим та потенційно конфліктним концептом з реальними наслідками для можливостей і стратегій миру та реконструкції, і справді, майже всі такі умови певним чином демонструють дефіцит легітимності.

За своєю суттю суперечливе та туманне поняття, легітимність, зазвичай, розглядається як характеристика ієрархічних відносин між двома суб'єктами, позначених нерівністю у їхній відносній владі. Найчастіше це стосунки між правителями та керованими, як правило, у державному середовищі, і легітимність у цих термінах пов'язана з визнаним правом правителя правити або обов'язком керованих підкорятися [8; 9]. Це судження щодо права суб'єкта володіти та здійснювати владу, а також вимагати дотримання ґрунтується на спільних загальних нормах того, що є правильним чи добрим у конкретній державі чи суспільстві, і зазвичай надається більшості населення, а не елітою або будь-якою конкретною групою інтересів у державі [10].

Легітимність, однак, не стосується лише держав, незважаючи на те, що більшість досліджень легітимності були проведені щодо держав, і більшість теорій легітимності побудовано навколо них. Останніми роками спостерігається збільшення досліджень легітимності за межами держави. Такі міжнародні організації, як Організація Об'єднаних Націй (ООН) чи Європейський Союз (ЄС), стурбовані своєю легітимністю в очах своїх держав-членів [5; 8]. Подібним чином, міжнародні миротворчі операції прагнуть легітимізувати себе в очах кількох аудиторій, включаючи громадськість у державах, які направляють персонал або надають кошти, місцеве населення в приймаючих державах і ключові держави, які уповноважують місії (часто Рада Безпеки ООН) [3; 6]. У той час як нещодавній зсув у дослідженнях легітимності від фокусу виключно на державі демонструє оцінку ширшої застосовності цієї реляційної характеристики, багато теоретичних і концептуальних припущень, наявних у сучасній науково-дослідній літературі, залишаються відданими державному контексту легітимності.

Деякі з цих ознак без проблем переміщуються між різними локусами легітимності. Наприклад, як державно-орієнтовану, так і ширшу літературу про легітимність можна загалом розділити на два напрямки: ті, що оцінюють суб'єктивні погляди на легітимність інституції чи суб'єкта, і ті, що оцінюють виправданість претензії на легітимність цієї інституції чи суб'єкта. Перший напрямок розглядає легітимність як реляційну та суб'єктивну: легітимність актора залежить від сприйняття відповідної цільової аудиторії та ґрунтується на індивідуальних і колективних нормативних орієнтирах цієї аудиторії. Другий напрямок

стверджує, що легітимність може бути об'єктивно оцінена поза самими відносинами легітимності: легітимність суб'єкта залежить від того, чи відповідає він певним заздалегідь визначеним стандартам. Хоча, звісно, будь-який «об'єктивний» стандарт для оцінки легітимності інституції базується на певних нормативних критеріях, часто західних демократичних [5], те, як ми визначаємо, розуміємо та концептуалізуємо легітимність, все ще має значення для того, як ми її оцінюємо емпірично.

Однак, інші ключові припущення з наукової літератури про легітимність, орієнтовані на державу, не стосуються інших контекстів легітимності, зокрема конфліктних і постконфліктних. Зокрема, можна виділити два: по-перше, що влада інституціоналізована в державі, і, по-друге, що влада є неподільною [1; 10]. Хоча обидва припущення мають сенс у випадку сильної західної держави, вони серйозно обмежені на багатьох фронтах у слабших державах і, що стосується цього особливого питання, у контексті війни та постконфліктного миробудування.

По-перше, інституціоналізований погляд на владу не діє в більшості конфліктних і постконфліктних ситуацій, де влада не пов'язана виключно з державою, а натомість є персоналізованою та суб'єктивною. Так, дослідження Ф. Вейганда про внутрішнє управління в Афганістані є прикладом цієї динаміки. Він показує, як Талібан отримав легітимність серед місцевого населення, використовуючи слабкі місця уряду та надаючи кращі місцеві послуги. Зокрема, він демонструє, як запровадження інакших процедур верховенства права в сільській місцевості та племінному Афганістані, а також корупція та неефективність місцевого самоврядування призвели до відкритості місцевого населення альтернативним структурам влади [11].

Д. Істон називає цей вид підтримки специфічною на відміну від дифузної [12]. У той час як дифузна підтримка створюється в довгостроковій перспективі в результаті процесів соціалізації в державах, специфічна підтримка є більш короткостроковою та мінливою. У стабільних державних умовах переважає дифузна підтримка, і часто сприймається як належне, що влада відрізняється від чинного президента та від особистих поглядів особи чи партії, яка перебуває на посаді. Окремі лідери та уряди не повинні переконувати населення у своєму праві керувати чи обов'язку підкорятися, натомість їм надається легітимність через те, що вони прийшли на посаду відповідно до прийнятих і встановлених процедур, діють у межах повноважень, наданих владою, і виконують обов'язки офісу [10]. Таким чином, інституціоналізація сприяє стабільності та безперервності. Так само, стабільність і безперервність державного устрою зміцнює погляд на владу як на інституціоналізовану.

Однак, як демонструють наукові напрацювання Дж. Волан і Ф. Вейганда, цей інституціоналізований погляд на владу не діє в багатьох ситуаціях війни чи постконфлікту [3; 11]. В останньому держава може складатися з фрагментованих еліт і не мати значення незалежно від чинного уряду через те, що держава та її інституції розглядаються як чужорідні конструкції, що суперечать племінним, клановим чи іншим суспільним структурам [13] або тому, що це розглядається як приз для захоплення з метою отримання ренти. За цих умов оцінка легітимності не обов'язково пов'язана з державою, але часто з численними групами та особами, які змагаються за владу, що Д. Істон називає конкретною підтримкою. Оскільки ця специфічна підтримка є більш короткочасною та мінливою, ніж дифузна підтримка, вона негативно впливає на стабілізуючу роль, яку легітимність може відігравати в таких контекстах. Крім того, це означає, що ми не можемо ототожнювати конкретну легітимність чинної групи з легітимністю посади, яку вони зараз займають. Слабка група чи окрема особа, яка займає посаду під час або після конфлікту, може отримати владу, але не обов'язково отримує вигоду від дифузної легітимності посади. Подібним чином, коли

сильна та легітимна група чи особа займає посаду, це не означає, що їхня конкретна легітимність «впливає» на посаду держави. Ця динаміка поширюється на постконфліктний період, коли знову ж таки держава може бути слабкою або взагалі не існувати та тісно пов'язаною з особами, які нею керують, а не з самим офісом. Зокрема, навіть коли встановлено постконфліктний уряд і бойові дії вщухають або припиняються, персоналізований характер влади означає, що не можна припустити, що відбулося ширше визнання легітимності посади.

По-друге, традиційна теорія легітимності припускає, що влада є неподільною [10] і приписує всю владу державі (і рівною мірою всю покору населенню), залишаючи мало місця для конкуруючих власників влади або розподілу різних типів влади між акторами. Проте влада в більшості конфліктних і постконфліктних ситуацій є швидкоплинною та фрагментарною.

Дійсно, конфлікт зазвичай виникає саме через те, що різні групи прагнуть претендувати на частину або всю владу держави, тобто влада більше не міститься виключно в державі. Як наслідок, бінарні ієрархічні відносини, які припускаються в традиційному розумінні легітимності, зазвичай не існують. Політичні актори та альянси між ними фрагментовані, як і населення, а ієрархії мінливі, суперечливі та часто нечіткі. Держава може бути настільки ослабленою, що не можна вважати, що вона володіє більшою відносною владою, ніж інші суб'єкти, і ймовірно, що існує безліч партій, які відстоюють своє право легітимно тримати владу над іншими.

Хоча обмежена застосовність державних теорій легітимності в бурхливих конфліктних і постконфліктних умовах сама по собі не може бути дивною, на сьогоднішній день небагато досліджень надали емпіричні докази, щоб продемонструвати цю невідповідність або припустити, де теорія легітимності потребує подальшого розвитку. Однак, наявні внески до цього питання використовують широкий спектр тематичних досліджень і багаті емпіричні дані, щоб продемонструвати, як деякі з центральних принципів традиційної теорії легітимності часто не застосовуються або їм бракує нюансів для адекватного охоплення відносин легітимності в цих налаштуваннях.

З урахуванням вище сказаного, доцільно виділити три основні сфери, які потребують посиленої уваги в межах даного дослідження: аудиторія для легітимності, джерела легітимності та стратегії легітимації.

Як зазначалося вище, легітимність є реляційним атрибутом, який один актор вважає наявною характеристикою іншого, але бінарні зв'язки, передбачені більшістю теорій легітимності, не існують однаково в умовах конфлікту та після конфлікту, таким чином ускладнюючи спосіб, в який актори приписують і шукають легітимності.

Важливо, що більшість наукових розвідок [3; 4; 6; 7; 11], присвячених цьому аспекту, збігаються в двох пунктах. По-перше, у конфліктних і постконфліктних ситуаціях спостерігається не тільки особливе поширення аудиторій легітимності, але ці аудиторії легітимності також надзвичайно фрагментовані та мінливі щодо того, що є легітимними цілями, діями, процедурами та нормами, що ускладнює для акторів шляхи приписування, пошуку або вимагання легітимності.

Хоча більшість теорій легітимності спирається на ідею спільного набору цінностей або очікувань, що регулюють здійснення влади [9; 14], ця спільна основа легітимності явно не існує в конфліктних і постконфліктних ситуаціях – насправді, це може бути однією з основних причин конфлікту, тим самим підкреслюючи межі цих теорій у заданих умовах.

Різні аудиторії, присутні в цих турбулентних контекстах, відрізняються тим, як вони приписують і скасовують легітимність, а також тим фактом, що шукачі легітимності,

зокрема міжнародні актори, часто намагаються отримати легітимність. По-перше, це тому, що вони часто мало знають про те, як кожна аудиторія уявляє легітимність, а по-друге, тому що їм доводиться жонглювати між вимогами багатьох аудиторій або навіть кількома вимогами однієї аудиторії. Як зазначає К. Коулман, більшість учасників конфлікту та постконфліктних ситуацій стикаються з кількома легітимними аудиторіями одночасно і є обмеженими у тому, як вони пристосовуються до кожної, оскільки уподобання різних легітимних аудиторій можуть бути несумісними [6]. С. фон Біллербек додає, що навіть окремі аудиторії, як, наприклад, національні еліти, можуть мати суперечливі вимоги щодо легітимності [7]. Більш того, місцеві актори, як зазначає Дж. Волан, можуть мати зовсім інші уявлення про те, що є законною метою для сил втручання, ніж самі інтервенти [3].

Стає очевидним, що зв'язок між оцінками щодо ефективності та легітимності не є однозначним: з одного боку, ефективність може підвищити місцеву легітимність (а легітимність, у свою чергу, може підвищити ефективність), з іншого боку, застосування сили може як посилити, так і зашкодити місцевій легітимності. У більш широкому сенсі це означає, що дії, спрямовані на пошук легітимності, можуть бути абсолютно помилковими або, принаймні, чреватими компромісами.

Класичні теорії легітимності недостатньо пояснюють, як функціонують джерела легітимності в умовах війни. Існує багато типологій джерел легітимності. Так, М. Вебер виділив три джерела легітимної влади – традиційну, харизматичну та бюрократичну [2]. Інші розрізняють процедурну легітимність і легітимність результатів, де процедурна легітимність впливає з дотримання відомих і прийнятих принципів у прийнятті рішень [8; 15], а легітимність результатів походить від досягнення заявлених цілей або задоволення конкретних потреб [16]. Інші дослідники обговорюють легітимність джерела та юридичну легітимність [3; 17].

У аналізованому контексті є, принаймні, три важливі ширші наслідки цього аналізу. По-перше, на відміну від більшості теорій легітимності, які трактують джерела як окремі або, принаймні, не конфліктує одне з одним, у цій спеціальній темі виявляється, що джерела легітимності як накладаються, так і суперечать одне одному. Як процедури, так і ефективність можуть стосуватися сприйнятої справедливості дій і цілей, таким чином стираючи різницю між ними та призводячи до протиріч між джерелами легітимності. Через це ті, хто шукає легітимності, будь то національні еліти чи міжнародні миротворці, часто стикаються з компромісами щодо того, як легітимізувати себе, і вони часто ризикують втратити один вид легітимності, зосередившись на іншому.

Крім того, актори також можуть втратити легітимність, ігноруючи потенційні варіації у сприйнятті легітимності з часом. Збіги, протиріччя та напруга в легітимності, які досліджують автори цього спеціального напрямку, свідчать про те, що легітимність ніколи не легко створити, але навіть важче створити в конфліктних і постконфліктних контекстах. У ширшому плані це проливає світло на те, чому майже всі такі умови демонструють дефіцит легітимності серед майже всіх присутніх акторів, і може бути однією з пояснювальних змінних того, чому вони намагаються відновити стабільну владу та структури влади.

По-друге, і відповідно до цього, замість того, щоб виявити, що одне джерело цінується більше, ніж інше, з'ясовується, що цінність легітимного джерела залежить від аудиторії, таким чином нерозривно пов'язуючи ці два елементи. Дійсно, хоча більшість емпіричних даних свідчать про те, що місцеві суб'єкти цінують легітимність результатів понад інші джерела, це може бути не так з іншими групами легітимності. Іншими словами, неможливо зважити відносно важливість різних джерел легітимності, не беручи до уваги

емпіричний елемент легітимності, тобто точку зору тих, для кого легітимність має значення і ким вона оцінюється.

По-третє, відносна важливість норм для легітимності в постконфліктних ситуаціях є більш мінливою, ніж передбачає традиційна теорія легітимності. К. Коулмен рекомендує відійти лише від логіки доцільності в розумінні легітимності, щоб включити як логіку доцільності, так і наслідки [6]. Таким чином, стратегії легітимації залежать як від нормативних, так і раціоналістичних міркувань. Змінна корисність норм для розуміння та оцінки легітимності не означає, що норми не є важливими, а радше припускає, що вони становлять менш надійну основу для розуміння легітимності в конфліктних і постконфліктних суспільствах, оскільки вони надто роздроблені та оскаржуються в цих контекстах. Результати, включаючи ефективність і послідовність дій, здається, становлять більш надійну та менш суб'єктивну основу для розуміння легітимності, а норми та ідеологія становлять вторинну основу.

Також, ми бачимо, що легітимація створює особливі виклики у воєнних ситуаціях, які існуючі теорії легітимності не охоплюють. Легітимність – це не атрибут, притаманний суб'єктам чи інституціям, це те, що потрібно заявляти, виправдовувати та приймати в процесі легітимації [9; 10]. Актори та установи можуть застосовувати різні стратегії легітимації залежно від аудиторії, яку вони прагнуть переконати, і ресурсів, які вони мають у своєму розпорядженні.

У той час як легітимація представляє складний вибір майже в усіх контекстах, сучасні автори виділяють дві особливі проблеми, пов'язані з легітимацією в умовах воєнного конфлікту та після нього: використання сили та ефективність.

Сила та легітимність, як не дивно, можуть бути близькими у ситуаціях війни та конфлікту, але вчені по-різному підходять до цього питання. М. Вебер об'єднав їх, стверджуючи, що застосування сили має бути законним [2], тоді як Г. Арендт, навпаки, стверджувала, що застосування сили демонструє відсутність легітимності, унеможливаючи будь-яку взаємодію між ними [18]. Сучасні автори демонструють, як це не парадоксально, що під час та після конфлікту сила та легітимність можуть як доповнювати, так і підривати одна одну. Актуальні емпіричні підходи демонструють, що сила та легітимність – це не просто паралельні механізми влади.

Існує безліч факторів, які сприяють ефективності інститутів управління, як внутрішніх, так і міжнародних, але легітимність відіграє особливо важливу роль [10]. Саме дотримання та співпраця місцевих суб'єктів із діяльністю місії визначає, наскільки ефективно операція зможе реалізувати свої цілі, і міжнародна операція повинна сприйматися ключовими місцевими суб'єктами як легітимна, щоб ця співпраця та дотримання відбулися.

Проведена наукова робота демонструє новаторський і важливий внесок у розуміння легітимності в воєнних умовах. Стає очевидною сумнівність застосування класичних теорій легітимності та легітимації до особливих обставин війни та поствоєнного стану. А саме – їх невідповідність в контексті аналізу аудиторії легітимності, джерел легітимності та процесу легітимації. Легітимність і легітимація пов'язані з компромісами та дилемами в цих контекстах, що підтверджується низкою емпіричних досліджень, висвітлених у статті.

Список використаної літератури

1. Zelditch M. Theories of Legitimacy. In *The Psychology of Legitimacy*, edited by Brenda Major and John Jost. Cambridge University Press. 2001.
2. Weber M. *Economy and Society*. Edited by Guenther Roth and Claus Wittich. University of California Press. 1978.

3. Whalan J. *How Peace Operations Work: Power, Legitimacy and Effectiveness*. Oxford University Press. 2013.
4. Gippert B. The Sum of Its Parts? Sources of Local Legitimacy. *Cooperation and Conflict*. 2016ю. 51 (4). P. 522–538.
5. Zaum D. *Legitimizing International Organizations*. Oxford University Press. 2013.
6. Coleman K. *International Organisations and Peace Enforcement: The Politics of International Legitimacy*. Cambridge University Press. 2007.
7. von Billerbeck S. *Whose Peace? Local Ownership and United Nations Peacekeeping*. Oxford University Press. 2016.
8. Hurd I. *After Anarchy: Legitimacy and Power in the United Nations Security Council*. Princeton University Press. 2007.
9. Hurrell A. *On Global Order: Power, Values, and the Constitution of International Society*. Oxford University Press. 2007.
10. Beetham D. *The Legitimation of Power*. Macmillan. 1991.
11. Weigand F. Afghanistan's Taliban – Legitimate Jihadists of Coercive Extremists? *Journal of Intervention and Statebuilding*. 2017. Vol. 11:3.
12. Easton D. *A Systems Analysis of Political Life*. Wiley. 1965.
13. Menkhaus K. Governance without Government in Somalia Spoilers, State Building, and the Politics of Coping. *International Security*. 2006. 31 (3). P. 74–106.
14. Coicaud J.-M. *Legitimacy and Politics: A Contribution to the Study of Political Right and Political Responsibility*. Cambridge University Press. 2002.
15. Tyler T. Psychological Perspectives on Legitimacy and Legitimation. *Annual Review of Psychology*. 2006. Vol. 57. P. 375–400.
16. Scharpf F. *Governing in Europe: Effective and Democratic?* Oxford University Press. 1999.
17. Roberts A. Law and the Use of Force After Iraq. *Survival* 2003. Vol. 45 (2). P. 31–56.
18. Arendt H. *The Human Condition*. Chicago: University of Chicago Press. 1958.

THE CLASSICAL THEORY OF LEGITIMACY OF THE STATE POWER AND ITS APPLICABILITY TO THE ANALYSIS OF LEGITIMACY IN THE CONDITIONS OF WAR

Serhii Tanaskov

*Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University,
Faculty of History, Department of Political Science and Philosophy
Ohienka Str., 61, 32300, Kamyanets-Podilskyi, Ukraine*

The article presents the results of a complex study devoted to the study of the applicability of the classical theory of legitimacy and legitimation to the scientific analysis of the phenomenon of legitimacy in war and post-war conditions. The research analyzed and systematized the ideas of modern scientists who deny the possibility of fully transferring the theoretical understanding of legitimacy in peace to situations in the context of war. It is noted that relations between the national state and its citizens cannot constitute an exhaustive list of actors involved in the processes of legitimation in wartime conditions. First of all, the inconsistency of the classical approach is emphasized in the context of such aspects as the audience of legitimacy, sources of legitimacy and the process of legitimation. It is proposed to divide the state-oriented and broader literature on legitimacy into two conventional directions: the one that evaluates subjective views on the legitimacy of an institution or subject, and the one that evaluates the justification of the claim to the legitimacy of this institution or subject. It is argued that not only is there a particular proliferation of legitimacy audiences in the context of military conflict, but these legitimacy audiences are also extremely fragmented and variable in terms of what constitutes legitimate goals, actions, procedures, and norms,

making it difficult for actors to ascribe, seek, or claim legitimacy. It is proven that the sources of legitimacy in the conditions of war both overlap and contradict each other. Both procedures and effectiveness can relate to the perceived fairness of actions and goals, thus blurring the distinction between them and leading to contradictions between sources of legitimacy. It is noted that the process of legitimation creates special challenges in war situations, which concern, first of all, such problems as the use of force and effectiveness.

Key words: legitimacy, legitimation, state, theory, war, conflict, citizens.